

บทบรรณาธิการ

EDITORIAL

ตำรวจ : ตัวเร่งของการพัฒนาประเทศ

การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศจะดำเนินไปด้วยดีและบรรลุถึงเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคมนั้น ขึ้นอยู่กับตัวข้าราชการที่ปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาซึ่งเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรงอยู่มาก เพราะข้าราชการดังกล่าวเป็นผู้ที่รับถ่ายทอดนโยบายพัฒนาของรัฐบาลไปสู่ประชาชน และเป็นผู้ที่รายงานให้รัฐบาลทราบถึงความจำเป็น ความต้องการของประชาชนตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาในลักษณะป้อนกลับ ความรู้ความสามารถและการประพฤติปฏิบัติของข้าราชการดังกล่าวย่อมมีส่วนต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการพัฒนาประเทศ

ในบรรดาข้าราชการผู้ที่ไม่ทำหน้าที่หลักในการพัฒนาโดยตรง แต่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับประชาชนนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นกลุ่มข้าราชการซึ่งมีลักษณะพิเศษน่าพิจารณาคึกษาอยู่มากในสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยหน้าที่เฉพาะในยามปกติแล้ว ตำรวจเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายที่มีโทษทางอาญาบรรดาที่มีอยู่ในทุกวันนี้ทั้งหมด เป็นฝ่ายคิดหามาตรการที่จะป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิด ทั้งยังมีภาระเพิ่มในการตระเวนปราบปรามกองโจร ผู้ก่อการร้าย ภาระหน้าที่ในการร่วมมือกับตำรวจประเทศเพื่อนบ้านและตำรวจสากล ภาระหน้าที่ทางสังคมในการคุ้มครองสวัสดิภาพและสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชน และหน้าที่ทางราชการที่จะร่วมมือกับส่วนราชการอื่น ๆ อีกมาก หากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวบกพร่องหรือขาดประสิทธิภาพอย่างมากก็จะมีผลกระทบกระเทือนต่อการพัฒนาประเทศได้อย่างรุนแรง ดังจะเห็นภาพโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

ในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ประชาชนย่อมประกอบอาชีพโดยปกติสุขไม่ได้ หากมีโจรผู้ร้ายหรือผู้ก่อการร้ายรบกวน หรือคอยชักชวนบีบบังคับให้ร่วมมืออยู่โดยทั่วไป มีการก่อกวนแก่งหรือเรียกร้องผลประโยชน์จากผู้มีอิทธิพลและเจ้าหน้าที่ หรือมีการหลอกลวงฉ้อโกงกันมาก ผลผลิตย่อมลดลงหากผู้ที่อยู่ในวัยทำงานต้องเสียชีวิตหรือทุพพลภาพกันอยู่เรื่อย ๆ เพราะโจรผู้ร้ายทวนรอนในการพัฒนาประเทศย่อมลดลงหากปล่อยให้มีการทุจริตตีสินบนในวงราชการ การหลีกเลียงภาษีอากร การพนัน เกิดขึ้นกว้างขวางในประเทศ ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีโครงการพัฒนาสวยสดงดงามหรือมีการระดมใช้นักวิชาการแผนใหม่กันอย่างมากมายก็ตามที

* ผู้เขียนขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์เชวง เรืองสุวรรณและ อาจารย์แสง รัตนมงคลมาศ ที่ช่วยให้ผู้เขียนสามารถถ่ายทอดความคิดในเรื่องนี้สู่ท่านผู้อ่านได้ตรงกับใจคิดยิ่งขึ้นกว่าเดิม

ในด้านการพัฒนาสังคม ประชาชนในชาติย่อมไม่อาจดำรงตนเป็นคนที่มียุคค่าในสังคมได้ดี หากพฤติกรรมเลวร้ายของคนวัยรุ่นไม่ได้ถูกยับยั้ง หากปัญหาการการปล้นฆ่า การล่อลวง ลักพา ข่มขืนหญิง อันธพาล ยาเสพติด และโจรผู้ร้ายยังแก้ไขไม่ได้ทันการ หากความตั้งใจ-เครียดทางจิตใจอันเนื่องมาจากเหตุเคียดแค้นร้ายกาจของประชาชนไม่ได้รับการเอาใจใส่แก้ไข หากการข่มเหงรังแกผู้ที่อ่อนแอกว่าทั้งในถิ่นเศรษฐกิจและสังคมยังมีอยู่ได้เรื่อย ๆ โดยเฉพาะกับชนกลุ่มน้อยหากข้าราชการและประชาชนที่ร่วมกันทุจริตยังมีโอกาสลอบยวดยาว มีเกียรติอยู่ได้ในสังคม และแม้แต่การที่บุคคลบางกลุ่มที่มีฐานะดีไม่ใส่ใจต่อกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีงาม มีให้เห็นคำตาอยู่ในสังคม

ในด้านการพัฒนาทางการเมือง อุดมการณ์ทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย ขวัญและความสามัคคีในชาติย่อมเกิดขึ้นได้ยาก หากสิทธิเสรีภาพของประชาชนไม่ได้รับการคุ้มครองเพียงพอ หากมีการเลือกปฏิบัติต่อชนต่างกลุ่มโดยเจ้าหน้าที่ และหากการกระทำผิดกฎหมายเพื่อประโยชน์ทางการเมือง การใช้อิทธิพลและการใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิดกฎหมายยังมีอยู่ได้

ไม่ยอมเป็นมิตร ผู้ผิดกฎหมาย

ในลักษณะของเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเช่นที่กล่าวข้างต้น ประชาชนจะโยงความรู้สึกที่มีต่อตำรวจไปสู่ความรู้สึกร่วมมือกับรัฐบาลในการรักษาความสงบเรียบร้อย และการพัฒนาประเทศ ด้วยเหตุผลที่เห็นกันง่าย ๆ ต่อไปนี้

1. ตำรวจเป็นข้าราชการอยู่ในบังคับบัญชาของรัฐบาล ซึ่งปฏิบัติงานส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันของประชาชนมากที่สุด ในลักษณะของการใช้พระเดช ความรู้สึกที่ไม่ดีของประชาชนที่มีต่อตำรวจย่อมนำไปสู่ความรู้สึกที่ไม่ดีต่อรัฐบาลได้ง่าย ซึ่งเป็นผลไปถึงการที่จะไม่ให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ

2. ตำรวจเป็นสัญลักษณ์หนึ่งของความเป็นธรรม และระเบียบวินัยในสังคม และเป็นกระจกฉายให้เห็นระดับความเป็นประชาธิปไตยของสังคม หากประชาชนมีความรู้สึกที่สังคมขาดสิ่งเหล่านี้แล้ว ย่อมกระทบกระเทือนถึงความรู้สึกรักและภาคภูมิใจในบ้านเมือง และความนึกคิดจิตใจที่จะร่วมมือกันทำงานเพื่อส่วนรวมต่อไป หรืออาจจะทำการที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาหรือต่อความมั่นคงของประเทศชาติได้ช่วยในกรณีที่เกิดความรู้สึกต่อต้านรุนแรง

3. ตำรวจมีหน้าที่ปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทุกกรณี หากตำรวจกระทำผิดกฎหมายเสียเองโดยชัดแจ้งหรือแอบแฝง หรือย่อหย่อนต่อการปราบปรามการทุจริตของข้าราชการอื่น โดยเห็นเป็นฝ่ายพวกเดียวกัน ความรู้สึกขาดศรัทธาในตัวข้าราชการย่อมขยายเป็นวง

กว้างออกไป ทั้งเป็นเหตุไปสู่การไม่ร่วมมือกับการพัฒนาประเทศได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

อนึ่ง สำหรับเยาวชนในชาติซึ่งจะเติบโตออกไปรับช่วงงานพัฒนาชาติ พฤติกรรมที่ไม่ดีของตำรวจในวันนี้จะมีผลต่อจิตใจนักเรียนนักศึกษาซึ่งจะเป็นผู้ใหญ่ในวันหน้าได้มาก ทั้งในแง่ของความรู้สึกต่อค่านิยมและในแง่ของการเลียนแบบอย่าง ซึ่งจะเป็นผลเสียแก่การพัฒนาประเทศในอนาคตด้วยกันทั้งสิ้น

จากเหตุการณ์ข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน สังคมบ้านเรากียังไม่ถึงขนาดเสื่อมโทรมเท่าที่กล่าวมาแล้ว ความร่วมมือของประชาชนต่อรัฐบาลก็ยังมีอยู่ แต่ถึงกระนั้นก็ตาม เราก็ควรจะต้องยอมรับกันว่า ตำรวจและข้าราชการอื่น ๆ โดยส่วนรวมยังไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งบางส่วนก็ยังกลับใช้อำนาจหน้าที่ในทางทุจริตเสียด้วยซ้ำ จึงมีส่วนที่ทำให้เกิดอุปสรรคในการเร่งรัดพัฒนาประเทศดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้อยู่ด้วยไม่น้อยเลย

เนื้อหาของเราเราเชือด พร้อมทั้งเลือดเราพลี

อย่างไรก็ตาม ตำรวจควรจะต้องได้รับความเข้าใจและเห็นใจเป็นพิเศษจากประชาชนต่างจากข้าราชการอีกหลายฝ่าย ซึ่งสมควรกล่าวไว้ ณ ที่นี้ คือ

1. ลักษณะงานของตำรวจส่วนใหญ่เป็นงานเร่งด่วนไม่เลือกกาลเวลา เป็นงานเสี่ยงภัยแม้ถึงชีวิต เสี่ยงต่อความผิดพลาดและการมีศัตรู เสี่ยงต่อสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจ และความสุขในชีวิตครอบครัว ลักษณะความยากลำบากของงานตำรวจประการสำคัญอยู่ที่ว่า ตำรวจจะต้องเหน็ดเหนื่อยใจในการที่จะให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนในสังคมได้อย่างเที่ยงตรง ในขณะที่ตำรวจก็เป็นเพียงคน ๆ หนึ่ง ในสังคมที่ตนคุ้มครองนั่นเอง แต่ทั้งหมดนี้ตำรวจก็ยังไม่ได้รับผลตอบแทนเพียงพอทั้งในด้านการเงินและสวัสดิการ ความทึงเครียดที่มีอยู่ย่อมทำให้ตำรวจบางส่วนขาดกำลังใจและกำลังใจที่จะปฏิบัติงาน จึงมีการหลีกเลี่ยงงานในหน้าที่ มีการทำงานด้วยอารมณ์ ขาดความเห็นอกเห็นใจประชาชน ขาดการยอมรับฟัง หรือหาทางออกที่ผิดเป็นการชดเชยความต้องการทางกายและจิตใจของตนเองไปบ้าง ส่วนประชาชนที่ต้องการให้ความร่วมมือกับตำรวจ เมื่อไม่ได้รับความสะดวกหรือกลับเป็นภาระ ย่อมไม่อยากจะยุ่งเกี่ยวกับเรื่องของคนอื่น ทำให้ไม่มีการร่วมมือกัน อาชญากรย่อมได้ใจ ภาระของตำรวจยิ่งเพิ่มขึ้นอีก

2. ปัญหาอาชญากรรมที่เพิ่มมากขึ้น และความไม่เป็นระเบียบในสังคมทุกวันนี้ เป็นผลมาจากความบกพร่องของกลไกในสังคมหลายฝ่ายด้วยกันทั้งในด้านการธุรกิจ สังคม และการปกครอง การแก้ไขด้วยการออกกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งเพิ่มเติมมาบังคับนั้นก็เป็นการออก

ทางหนึ่งซึ่งทำได้ง่าย แต่ภาวະความรับผิดชอบย่อมนำไปตกหนักอยู่ที่ตำรวจ นอกจากนั้น กฎหมายบางฉบับยังมีข้อบกพร่องเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติอีกด้วย เมื่อกฎหมายตำรวจไม่สมคูลย์ ความผิดพลาดบกพร่องย่อมเกิดขึ้นได้ง่าย และเห็นได้ชัดกว่าฝ่ายอื่น ๆ เป็นเหตุให้มีการเลือกใช้เฉพาะกฎหมายและให้บริการเท่าที่จำเป็นเร่งด่วน หรือเลือกใช้กฎหมายที่มีปัญหาในทางปฏิบัติน้อย และบางครั้งก็นำไปสู่การเลือกใช้กฎหมายที่จะนำผลประโยชน์ให้กับตนเอง การที่เป็นไปเช่นนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะระเบียบปฏิบัติที่ใช้อยู่ก็ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการที่เหมาะสมสำหรับควบคุมผู้ใช้กฎหมาย และสำหรับเรียกร้องความร่วมมือจากฝ่ายอื่น ๆ ด้วย ส่วนทางด้านประชาชน เมื่อฟังตำรวจไม่ได้มากก็ยิ่งเกิดความขุ่นเคืองอาฆาต และจัดการแก้แค้นกันเอง เป็นเหตุให้จำนวนอาชญากรรมเพิ่มสูงขึ้นอีก (เป็นที่น่าสนใจที่ สถิติการฆ่าคนตายในส่วนภูมิภาคที่มีสาเหตุจากการอาฆาตโกรธเคืองกันถวัลย์ตั้งแต่ปี 2502-2510 มีถึงร้อยละ 79.83 จากทุกสาเหตุ)

3. ประชาชนมีการศึกษาสูงขึ้น และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น การกระทำผิดมีเพิ่มขึ้น และอาชญากรรมลดเจ็ยวขึ้น แต่คุณวุฒิการศึกษาอบรมโดยส่วนรวมและปริมาณของตำรวจยังมีได้สูงขึ้นเป็นส่วนสำคัญ เนื่องจากจำกัดด้วยงบประมาณ ตำรวจจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับคนทุกระดับทั้งที่มีการศึกษาต่ำกว่า เท่ากัน และสูงกว่า ต้องอาศัยประสบการณ์ ไหวพริบ และความรู้รอบตัวมาก โอกาสที่จะทำงานผิดพลาด รุนแรง หรือขัดแย้งกับนักศึกษาประชาชนผู้สุจริตย่อมมีได้ง่าย แม้ว่าการปฏิบัติต่อประชาชนของตำรวจปัจจุบันจะมีลักษณะ อคติกลับและนุ่มนวลกว่าที่เคยเป็นมาก็ตาม ในหลายกรณี ตำรวจจำต้องยอมให้มีการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย คล้อยตามความรู้สึก และความคิดเห็นของคนจำนวนมาก เช่น การยอมให้มีการห้อยไหหรือประจานอย่างน่าหวาดเสียว การยอมให้เด็กเล็ก ๆ วิ่งขายหนังสือพิมพ์ พวงมาลัย ตามป้อมไฟจราจรอย่างน่ากลัวอันตราย หรือการยอมให้ตั้งหาบขายของเกะกะบาทวิถี เป็นต้น ซึ่งเป็นผลให้ตำรวจมีความคับข้องใจยิ่งขึ้นอีก

4. ค่านิยมของคนจำนวนมากในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางเสื่อมโดยรวดเร็ว ย่อมมีผลต่อตำรวจซึ่งเป็นเพียงคนกลุ่มหนึ่งในสังคมด้วยอย่างไม่มีปัญหา การเห็นแก่ญาติพี่น้องพรรคพวก ลูกรัก การถือสี การใช้เงินเกินฐานะโดยเห็นว่าโก้โก้ การเคารพเกรงกลัว "เจ้านาย" ผู้มีเงิน หรือผู้อาวุโส การไม่กล้าแสดงความคิดเห็น การอยากรวยเร็ว การเอาหูไปนาเอาตาไปไร่เสีย หรือการไม่เห็นคุณค่าทางวิชาการ ก็มีส่งผลเสริมให้ตำรวจบางส่วนละเลยหน้าที่ วางอำนาจ หรือทุจริตต่อหน้าที่ได้มาก และมีการเอาอย่างกันต่อ ๆ มา เมื่อข้าราชการอื่นยัง "โตคร่อม" ได้ ตำรวจก็เพียงการลอกตรวจท้องที่ได้ เมื่อประชาชนบางพวกก็ถืออ่าน

ร่วมมือกระทำผิดด้วยกัน ความละเอียดใจของเจ้าหน้าที่ย่อมลดลง และเมื่อกระทำผิดลงไปครั้งหนึ่งแล้วย่อมกล้าที่จะกระทำต่อไป เพราะถึงอย่างไรก็มีความผิดติดตัวอยู่แล้ว และยังพร้อมที่จะกระทำความผิดเพิ่มเติมทันที เพื่อที่จะป้องกันมิให้ความผิดเดิมของตนเปิดเผยออกมาได้

อนึ่ง มีข้อน่าสังเกตอยู่ว่า บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีบางกลุ่มเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการทำลายค่านิยมที่ดีของสังคมอยู่ด้วย เช่น การฝ่าฝืนกฎหมายเพื่อมุ่งแต่ผลประโยชน์ของตน การฝ่าฝืนระเบียบ วัฒนธรรมอันดีงามเพียงเพื่อมุ่งความสะดวกของตนโดยถือโอกาสที่เจ้าหน้าที่ดูแลไม่ได้ทั่วถึง เมื่อมีเรื่องมีราวขึ้นก็ใช้เงินและอิทธิพลเป็นทางออก พฤติกรรมเช่นนี้เป็นเหตุให้บุคคลอื่นที่ต้องอาศัยพึ่งพาเช่น ลูกจ้าง คนงานและผู้ใต้บังคับบัญชาจำเป็นต้องประพฤติปฏิบัติตามไปด้วยอันเป็นอันตรายสำหรับอนาคตของสังคมอย่างยิ่ง จึงมีผลให้คนดี ๆ อื่น ๆ มีความอึดอัดขัดข้องใจ และนำไปสู่การวิวาททำร้ายกัน อันเป็นการเพิ่มภาระและสร้างความหนักใจให้แก่ตำรวจที่ตั้งใจทำงานยิ่งขึ้นไปอีก

5. ภาวะการณบ้านเมืองและเสถียรภาพของรัฐบาลที่แล้ว ๆ มาทำให้ตำรวจบางส่วนต้องตกเป็นเครื่องมือในทางการเมืองของรัฐบาลและข้าราชการบางกลุ่ม ทำให้เป็นจุดต่างในค่านิยม ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจ หวาดระแวงจากประชาชนหลงเหลือมา

6. ภาวะการณบ้านเมืองปัจจุบัน ซึ่งประชาชนตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้น ปัญหาทางเศรษฐกิจรุนแรงขึ้น และภัยการยุบบ่อนทำลายหรือการก่อการร้ายของคอมมิวนิสต์ขยายตัวขึ้นทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจมีโอกาสกระทบกระทั่งกับประชาชน หนังสือพิมพ์ได้มากขึ้น เมื่อความคิดเห็นและการตัดสินใจในแต่ละเรื่องไม่ตรงกัน ความไม่พอใจย่อมเกิดขึ้นได้ง่าย หากประชาชนรู้สึกว่าการสอดส่องพฤติกรรมของตำรวจมีลักษณะเป็นการแทรกแซง และการจับกุม การปราบจลาจลหรือการกวาดล้างของตำรวจมีลักษณะเฉียบขาดรุนแรงเกินความจำเป็นไปหรือไม่เหมาะสมกับเหตุการณ์ ไม่ว่าข้อเท็จจริงจะเป็นอย่างไร

7. สังคมไทยยังขาดการกล่าวขวัญยกย่องคุณงามความดีของคนดีให้เป็นที่ปรากฏอย่างแพร่หลาย อันเนื่องมาจากลักษณะ การเก็บความรู้สึกไว้ในใจของคนไทย จะเห็นได้ว่า ข้าราชการที่ดีไม่เป็นข่าว ข้าราชการชั่วเป็นที่สนใจของคนทั่วไป และเกิดความระแวงไปถึง ข้าราชการอื่น ๆ ตำรวจดีย่อมได้รับความกระทบกระเทือนไปด้วยจากการกระทำของตำรวจเพียงบางส่วนหรืออาจได้รับผลร้ายโดยตรงหากเข้าไปแทรกแซงขัดขวางการกระทำผิดของพวกเขา เดียวกัน จึงทำให้เกิดความท้อถอยได้ และเมื่อประชาชนมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตำรวจบ่อย ๆ เข้า ย่อม

ถูกโต้กลับด้วยความรู้สึกทำนองเดียวกันเป็นธรรมดา อันเป็นเหตุให้มีความรู้สึกเป็นคนละฝ่ายกันมากขึ้น

8. ระบบราชการและพฤติกรรมกรรมการบริหารทุกวันนี้ ยังมีได้ปลุกฝังความรู้สึกในความซื่อสัตย์สุจริต ระเบียบวินัย ความเป็นธรรม การใฝ่หาความรู้ ความเชื่อมั่นในตัวเอง ความรับผิดชอบ ความร่วมมือ และการเป็นผู้รับใช้ประชาชนให้แก่ข้าราชการมากเพียงพอ แนวโน้มในทางลบโดยการมีตัวอย่างที่ไม่ดีทั้งที่เป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่มบุคคลยังมีปรากฏให้เห็นแบบอย่างกัน หรือให้ต้องทำตามอย่างเพื่อให้ “อยู่ได้” โดยที่การปฏิบัติงานของตำรวจต้องอาศัยความร่วมมือประสานงานจากส่วนราชการอื่น ๆ อยู่มาก เมื่อส่วนราชการอื่นบกพร่อง ไม่มีประสิทธิภาพ หรือไม่ร่วมมือ ผลการปฏิบัติงานของตำรวจย่อมบกพร่องไปด้วย และจะเป็นได้มากโดยเฉพาะในกรณีของการทุจริตในหน่วยราชการ

9. ผลจากข้อต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นทำให้บุคคลหลายฝ่ายเกิดภาวะสับสนทางใจ อันเนื่องมาจากความไม่พอใจสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะระบายออกมาในรูปของการตำหนิ ชัดทอดกันและกัน ประณาม หรือแม้แต่ประท้วงด้วยการฝ่าฝืนกฎหมาย การวิพากษ์วิจารณ์มีทั้งลักษณะสร้างสรรค์ และลักษณะการใช้อารมณ์ แต่ก็คงเป็นเพียงการพูดการเขียน (เช่นบทความนี้) ยังไม่มีในรูปของการรวมตัวร่วมมือกันเป็นเรื่องเป็นราวเท่าใดนัก จึงเข้าลักษณะของการต่างคนต่างทำ คือคนพูดไม่ได้ทำ คนทำไม่ได้ฟัง คนฟังไม่ได้คิดแก้ ซึ่งสรุปแล้วยังมิได้เป็นการช่วยกันปรับปรุงแก้ไขงานตำรวจกันอย่างจริงจังแต่อย่างใด แต่มีผลไปในทางระคายเคืองกันมากกว่า

เกิดมาแล้วต้องตาย ชาติชายเราไว้ลายตำรวจไทย

การที่จะให้ตำรวจได้มีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาประเทศนั้น น่าจะไม่ใช้สิ่งที่เหลือวิสัย ตราบใดที่สังคมเรายังมีส่วนที่เหลืออยู่อย่างที่เป็นอยู่ กล่าวคือ

1. ค่านิยมที่ดีของคนไทยยังมีอยู่มากด้วยกัน เช่น ความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ การนิยมความกล้าหาญ ความรู้สึกต่อต้านอำนาจบาตใหญ่ การรักความอิสระ การเสียสละขนาด “ถึงตัวจะตายก็ช่างมัน” ความอ่อนน้อม ความเมตตากรุณา ความรู้สึกเกรงกลัวต่อบาป ส่วนที่เหลือเหล่านี้หากได้รับการส่งเสริมให้แสดงออกมากันมาก ๆ จะทำให้ตำรวจไทยมีวินัยและความสามารถไม่แพ้ตำรวจชาติใด และจะทำให้ประชาชนมีแนวความคิดและกรรกระทำไปในทางสนับสนุนอีกด้วย

2. บทบาทของนักศึกษา สื่อมวลชน และสมาชิกสภาผู้แทนที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีส่วนช่วยป้องกันและควบคุมการทุจริต หรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ตำรวจและข้าราชการฝ่ายอื่น ๆ และมีส่วนช่วยเผยแพร่เกียรติคุณของผู้ที่ทำความดีอยู่ด้วย

3. ได้มีความตั้งใจและความพยายามของตำรวจที่ดีทุกระดับทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในวงการตำรวจ ซึ่งนับว่าสำคัญที่สุด นายตำรวจชั้นผู้ใหญ่หลายคนได้พยายามทำงานด้วยความเสียสละให้ปรากฏ และบางคนถึงกับเขียนนวนิยายเพื่อสร้างความเข้าใจ ความเห็นอกเห็นใจ และสร้างภาพที่ดีของตำรวจให้เกิดขึ้นกับประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ ทางราชการได้มีการยกย่องให้เกียรติพลเมืองดีที่เสียสละช่วยปราบปรามโจรผู้ร้ายให้เป็นที่ปรากฏเพิ่มขึ้น

4. ประชาชนไทยยังมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในด้านของความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ ปัญหาชนกลุ่มน้อยยังมีน้อย ปัญหาเศรษฐกิจยังพอแก้ไขได้ และภัยภายในที่คุกคามบ้านเมืองยังอยู่ในวิสัยที่จะควบคุมได้ ตลอดจนความสามัคคีในกลุ่มทหาร ตำรวจ และข้าราชการพลเรือนยังพอมีอยู่

5. รัฐบาลยังมีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะพัฒนาประเทศเพื่อความผาสุกและความอยู่รอดของชาติ การสนับสนุนด้านการศึกษาประชาชน การพยายามใช้ประโยชน์จากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ การปล่อยให้ข้าราชการ หนังสือพิมพ์ และวงการศึกษามีอิสระในการออกความคิดเห็นเท่าที่เป็นอยู่ ตลอดจนการปราบปรามเจ้าหน้าที่ ผู้มีอิทธิพล ที่แสดงอำนาจอยู่เหนือกฎหมาย และข้าราชการทุจริตเท่าที่พยายามอยู่ นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่จะสนับสนุนการพัฒนาตำรวจได้ทางหนึ่ง

เพื่อไทยประชา ดำรงสุขสถาพรไป

การที่ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตำรวจเพื่อให้เป็นอุปสรรคแก่การพัฒนาประเทศจึงเป็นเรื่องสำคัญรีบด่วนที่จะต้องกระทำ แนวทางดำเนินงานที่สมควรกระทำตามลำดับขั้นตอน คือ การสร้างความไว้วางใจแก่ประชาชนให้เพิ่มขึ้น การสร้างความร่วมมือจากประชาชนให้มากขึ้น และการเปลี่ยนสถานภาพเพื่อรับผิดชอบต่อประชาชนเพิ่มขึ้น กล่าวคือ

1. การสร้างความไว้วางใจ เป็นขั้นแรกที่สำคัญที่สุด ตำรวจจะต้องพยายามทุกวิถีทางที่จะสร้างความไว้วางใจในหมู่ประชาชนและข้าราชการด้วยกัน ให้เพิ่มขึ้นกว่าปัจจุบัน เช่น การปฏิบัติตน และการปฏิบัติงานในหน้าที่โดยซื่อสัตย์เอาใจใส่และเคร่งครัด ไม่เห็นแก่หน้าใคร

การให้ความสะดวก และการคุ้มครองแก่พยานและผู้ให้ข่าวสารเพิ่มขึ้น การยกไปแจ้งข้อหาให้แก่ผู้ต้องหาซึ่งมีข้อความแนะนำเกี่ยวกับสิทธิและวิธีการที่จะต่อสู้คดีตามกฎหมาย ดังเช่นในต่างประเทศ การปฏิบัติต่อผู้ต้องหาอย่างเหมาะสม การอำนวยความสะดวกแก่เจ้าทุกข์ และผู้ที่มาติดต่อโดยเท่าเทียมกัน การไม่เรียกร้องหรือยอมรับค่าสมนาคุณหรือผลประโยชน์อื่นใด นอกจากที่จะได้มีการมอบให้กันโดยเปิดเผยต่อสาธารณะในลักษณะที่เป็นเกียรติ การให้ความร่วมมือแก่พนักงานฝ่ายปกครองและฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น โดยคำนึงถึงหลักการเป็นใหญ่ และที่สำคัญยิ่งก็คือ รัฐบาลจะต้องมีมาตรการที่จะเป็นหลักประกันให้ว่า ประชาชนจะได้รับความเป็นธรรมจากการจับกุมสอบสวนของตำรวจในทุกกรณี

นอกจากนั้น ตำรวจต้องพยายามแสดงให้เห็นปรากฏว่าต้องการเข้าถึงประชาชนอย่าง “เป็นมิตรด้วยดวงจิตสทไส” จริง ๆ หาใช่ต้องการแยกตัวออกจากประชาชนไม่ ซึ่งอาจทำได้ด้วยการเน้นหนักด้านการประชาสัมพันธ์ทั่วไปทั้งในก้านหนังสือพิมพ์ หนังสือของทางราชการตำรวจ การชี้แจงทางวิทยุ โทรทัศน์ และการออกพบปะประชาชนตามครัวเรือนในเขตรับผิดชอบของตนเป็นประจำ ในแหล่งชุมชนบางแห่ง เช่น อาคารสงเคราะห์ โรงงาน สถานศึกษา ควรจะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่ประจำสถานีย่อย ๆ และออกตรวจตราทำความคุ้นเคยกับบรรดาผู้อยู่อาศัยนักเรียน นักศึกษา ดังเช่นที่ตำรวจชายแดนปฏิบัติต่อชาวบ้านชาวเขาหรือที่ตำรวจมาเลเซียกระทำอยู่อย่างได้ผลในค้ำอาคารสงเคราะห์ ตำรวจควรเข้าร่วมอย่างจริงจังในองค์การ สมาคมต่าง ๆ ในท้องที่ซึ่งมีกิจกรรมแก่ส่วนรวม ซึ่งจะมีโอกาสได้พบปะคุ้นเคยและร่วมงานกับประชาชนโดยใกล้ชิด การแสดงความยิ่งใหญ่หรือแสดงอำนาจในสายตาประชาชนต้องขจัดให้หมดไป คงเหลือแต่ความสุภาพ แต่เฉียบขาดกับผู้ที่กระทำผิดให้ปรากฏออกมาจริง ๆ ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นพ่อค้า ข้าราชการ หรือแม้แต่ตัวตำรวจด้วยกันเอง

2. การสร้างความร่วมมือในสภาพการณ์ปัจจุบัน ตำรวจแต่ฝ่ายเดียวไม่อาจป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดได้ทันการ หากประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ ตำรวจย่อมปฏิบัติงานด้วยความลำบากยากยิ่ง จะเห็นได้ว่าความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่นการผิดกฎหมายจราจร การพนัน การลักเล็กขโมยน้อยมักจะมีอยู่เสมอ โดยที่เจ้าหน้าที่ไม่มีกำลังสืบสวนติดตามจับกุมมาลงโทษ จึงควรอย่างยิ่งที่จะต้องขอความร่วมมือจากประชาชนและข้าราชการฝ่ายอื่นให้ช่วยเป็นหูเป็นตา หรือแม้แต่จะช่วยในการปราบปรามจับกุมคนร้าย ซึ่งถ้าหากตำรวจสามารถสร้างความไว้วางใจจากประชาชนได้สูงตามทีกล่าวนมาแล้ว ย่อมมีโอกาสได้รับความร่วมมือจากประชาชนได้

มาก และเป็นผลให้อาณากรรมลดลงได้แน่นอน เนื่องจากฝ่ายเจ้าหน้าที่และประชาชนซึ่งเป็นพลเมืองดีหันหน้าเข้าหากัน ทั้งเป็นการประหยัดงบประมาณเพื่อไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น ๆ ด้วย

ในการนี้ ตำรวจควรจัดตั้งหรือส่งเสริมกิจกรรมของประชาชนเพื่อส่วนรวม เช่น สมาคมหรือองค์การเพื่อสวัสดิภาพประชาชน ตำรวจอาสา บริษัทนักสืบเชลยศึกค์ ตลอดจนกิจการที่จะป้องกันโจรภัยต่าง ๆ ด้วย และควรใช้บริการทางวิทยุ และโทรทัศน์อย่างกว้างขวางเพื่อขอความร่วมมือจากประชาชนช่วยแจ้งเบาะแสของคนร้ายออกจากรัง คังที่ใช้กันอย่างได้ผลในต่างประเทศ ซึ่งจะมีผลในทางกระชับความรู้สึกมีส่วนร่วมของประชาชนได้อีกด้วย ทั้งนี้เพื่อหวังผลความสงบเรียบร้อยในสังคมเป็นเป้าหมายสุดท้าย

3. การเปลี่ยนแปลงสภาพ การที่ตำรวจจะเป็น “ตำรวจของประชาชน” ได้สมบูรณ์ในขั้นสุดท้ายย่อมได้แก่การยอมให้ประชาชนเป็นผู้กำหนดบุคคลที่สมควรได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้พิทักษ์ตนได้เอง นั่นคือ การให้อำนาจการปกครองท้องถิ่นเลือกสรรและควบคุมบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ตำรวจตามวิถีทางของการปกครองตนเอง ซึ่งจะทำให้ตำรวจได้กลายเป็นผู้รับผิดชอบต่อประชาชนโดยแท้จริง แม้ความคิดนี้อาจยังกระทำไม่ได้ทั่วไปในทันที แต่ก็ควรมีโครงการทดลองขึ้นก่อนในบางแห่งที่เห็นสมควร หรือริเริ่มให้ประชาชนได้มีส่วนมีเสียงในกิจการของตำรวจร่วมไปด้วย ทั้งนี้เพื่อปูพื้นฐานสำหรับโครงการระยะยาวในอนาคต

การที่จะดำเนินการทั้งสามขั้นที่กล่าวข้างต้นได้นั้น การดำเนินการขั้นแรกมีความสำคัญที่สุด และยากที่สุด แต่จะเป็นหนทางเดียวที่จะก้าวไปสู่การดำเนินการขั้นต่อ ๆ ไปได้โดยแท้จริง กล่าวคือ

ในประการแรก งานขั้นนี้ต้องอาศัยความตั้งใจจริง และความเสียสละของผู้มีอำนาจกำหนดนโยบายและควบคุมบริหารงานตำรวจทุกระดับที่จะกล้าดำเนินการในเรื่องที่ขัดกับการประพฤติกฎปฏิบัติ ผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ข้าราชการ และผู้มีอิทธิพลบางส่วน

ในประการที่สอง ต้องอาศัยการวางแผน วิจัย ปรับปรุง แก้ไขระเบียบปฏิบัติ และระบบการบริหารงานให้เป็นไปตามหลักวิชา ซึ่งจะช่วยให้การแบ่งหน้าที่การงาน การคัดเลือกบรรจุแต่งตั้งตัวบุคคล และการปฏิบัติงานเห็นไปด้วยความเหมาะสม และจะต้องมีการบำรุงขวัญกันอย่างจริงจัง การควบคุมเร่งรัดเอาด้วยวินัยอย่างเดี่ยวย่อมมีผลอย่างเดียวกัน คือการทำอย่างหนึ่งและทั้งอย่างอื่นซึ่งเป็นเพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้ากันอาจเป็นผลร้ายต่องานส่วนรวมเสียด้วยซ้ำไป นอกจากนั้นต้องพยายามปรับปรุงคุณสมบัติและสมรรถภาพของตำรวจที่มีหน้า

ที่ใกล้ชิดกับประชาชนโดยตรงให้ดีขึ้นโดยเร็วที่สุด เพราะเจ้าหน้าที่เหล่านี้ไม่ว่ายศชั้นใด ย่อมเป็นเสมือนกระจกเงาซึ่งสะท้อนความดีและความบกพร่องของวงการทำงานให้เห็นอยู่ตลอดเวลา

ในประการที่สามต้องพยายามจัดหางบประมาณให้เพียงพอแก่ความจำเป็น และดำเนินการปรับปรุงค่าตอบแทนและสวัสดิการต่าง ๆ ให้คุ้มกับค่าของความรับผิดชอบ

ในประการสุดท้าย ต้องมีการฝึกฝนอบรมและตรวจตราควบคุมทั้งผู้ที่จะออกเป็นตำรวจ และผู้ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่อย่างเอาใจจริงเอาใจงเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ และทัศนคติที่เหมาะสมสำหรับการเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ให้ถึงขนาดพร้อมที่จะเสียสละเพื่อประชาชนได้จริง ให้เห็นว่า “อำนาจ” ที่มีอยู่นั้นเป็นเกียรติที่ประชาชนมอบให้ซึ่งจะต้องรักษาเกียรตินั้นไว้ มิใช่อำนาจคืออภิสิทธิ์เหนือประชาชน หรือการควบคุมการใช้อำนาจเป็นการดู “ลต” อำนาจ ส่วนการควบคุมตรวจตราการปฏิบัติงานนั้น หากนายตำรวจทุกระดับได้ออกตรวจตรากันอย่างใกล้ชิดและเป็นประจำจริงจัง เช่น การปฏิบัติงานควบคุมจราจร หรือการระงับอัคคีภัยแล้ว ย่อมสามารถช่วยผู้ปฏิบัติในการแก้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ และเป็นการส่งเสริมกำลังขวัญแก่ตำรวจชั้นผู้น้อยมาก

ถ้าความพยายามทั้งหมดนี้ทำได้ถึงขนาดนั้นแล้ว ผู้เขียนเชื่อว่าในการดำเนินการขั้นที่สองและที่สาม ประชาชนจะให้ความร่วมมือทั้งในด้านกำลังกาย กำลังใจ กำลังความคิด และแม้แต่กำลังทรัพย์แก่ราชการตำรวจเพิ่มขึ้นอีกมาก ที่สำคัญยิ่งก็คือ ประชาชนจะมองเห็นตำรวจเสมือนสมบัติอันมีค่าของตน จะเป็นฝ่ายตำรวจอยู่ตลอดเวลาเพื่อช่วยกันต่อต้านอาชญากรและศัตรูของบ้านเมือง เยาวชนของชาติจะเข้าใกล้ชิดตำรวจ และมองเห็นตำรวจเป็นวีรบุรุษของการปราบปราม อนุรักษ์ผู้ประพฤติธรรม ซึ่งย่อมจะหล่อหลอมให้เยาวชนเหล่านั้นได้กลายเป็นพลเมืองดี เป็นตำรวจที่ดี เป็นผู้สืบต่อที่ดีของการพัฒนาประเทศและการปกครองระบอบประชาธิปไตยต่อไป และเมื่อนั้นตำรวจจะได้รับเกียรติและการยกย่องว่า เป็นผู้เสียสละซึ่งมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างและธำรงรักษาค่านิยมที่ดีของประชาชนและข้าราชการในชาติ อันมีผลโดยตรงต่อความสำเร็จของการพัฒนาประเทศ

โดยสรุป ผู้เขียนได้กล่าวถึงความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจต่อการพัฒนาประเทศและความร่วมมือของประชาชน ได้กล่าวถึงสิ่งแวดล้อมที่มีส่วนทำให้ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่เต็มที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ นอกจากนั้น ได้กล่าวถึงส่วนดีของสังคมที่ยังเหลืออยู่ และได้

เสนอความเห็นในการพัฒนาตำรวจเพื่อช่วยการพัฒนาประเทศ ท่านผู้อ่านบางท่านอาจรู้สึกว่าคุณค่าของความทั้งหมดที่เสนอนี้มีลักษณะขัดกันอยู่ในตัวอยู่ เพราะเมื่อเรายังแก้ไขสิ่งแวดล้อมไม่ได้เต็มที่อย่างที่เป็นอยู่ในขณะนี้ แล้วเราจะเน้นแก้ไขปรับปรุงตำรวจไปได้อย่างไร ชั้นนี้ ผู้เขียนก็ได้แต่ยืนยันความคิดเห็นเดิมว่าเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ ถ้าเราเพิ่มความพยายามในการพัฒนาตำรวจให้จริงจังและมากขึ้นกว่าปัจจุบัน เพราะจะมีผลไปกระตุ้นความพยายามในการพัฒนาฝ่ายอื่น ๆ ไปด้วยพร้อม ๆ กัน และความพยายามดังกล่าวจะได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้นตามสัดส่วนจากข้าราชการ และประชาชนที่เป็นพลเมืองตัวอย่างแน่นอน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ในขณะที่ความเจริญทางเศรษฐกิจต้องอาศัยการพัฒนาอุตสาหกรรม การสร้างและสะสมทุน การออม และความชำนาญพิเศษในการผลิต อันเป็นเหตุเป็นผลสนับสนุนกันและกันนั้น การพัฒนาความร่วมมือของประชาชนเพื่อพัฒนาประเทศ ตามแนวคิดของบทความเรื่องนี้ ก็ต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นเหตุเป็นผลสนับสนุนกันเช่นเดียวกัน กล่าวคือ

- การที่จะพัฒนาประเทศให้ได้ผลนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากข้าราชการและประชาชน
- ระดับความร่วมมือของข้าราชการและประชาชนขึ้นอยู่กับระดับของการมีค่านิยมที่เหมาะสม
- การที่จะมีค่านิยมดังกล่าวได้ในระดับสูง จำต้องมีการจัดระเบียบสังคมที่ดี
- การจัดระเบียบสังคมให้ดีขึ้นนั้น ต้องมีการคุ้มครองรักษาสีทธิ เสรีภาพ ความปลอดภัย และความยุติธรรมเป็นประการสำคัญ
- สิทธิ เสรีภาพ ความปลอดภัย และความยุติธรรมขั้นพื้นฐานจะมีได้เพียงไรนั้น ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายเป็นส่วนใหญ่
- การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวจะถูกต้องเหมาะสมได้เพียงไรนั้น ขึ้นอยู่กับความตั้งใจจริงของผู้มีอำนาจกำหนดนโยบาย และบริหารงานด้านนี้เป็นสำคัญ

เราจึงอาจเร่งการพัฒนาประเทศทั้งในทันเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อีกทางหนึ่ง โดยอาศัยการเร่งพัฒนาตำรวจ ซึ่งเปรียบเสมือนฟันเฟืองอันหนึ่งของการบริหารงานพัฒนา และจะต้องกระทำโดยรีบด่วนไม่ว่าจะต้องการรีบเร่งพัฒนาประเทศหรือไม่ก็ตาม เพราะฟันเฟืองอันนี้เป็นกลไกที่สำคัญยิ่ง ซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับระบบเครื่องยนต์ของการพัฒนาทั้งระบบ หาก

ซ้ำชุดเสียหายมาก ๆ แล้วจะมีผลกระทบกระเทือนอย่างรุนแรงต่อความคิด จิตใจ พฤติกรรม และความร่วมมือของข้าราชการอื่น ๆ และประชาชนในชาติ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศและการธำรงรักษาเอกราชความมั่นคงของชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในภาวะอันตรายรอนาคันที่เรากำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้

อาชวัน วายวานนท์

ปก: บุญถึง นาคสุวัฑ์

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว นายกำธร สติรกุล ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา

๑๘ มกราคม ๒๕๑๕